

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

**הקפאת משכנתאות וסיוע כספי עבור
מגורים חלופיים לתושבי שדרות ויישובי
עוטף עזה**

מוגש לוועדה לפניית הציבור

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

י"ג באדר א תשס"ח

19 בפברואר 2008

כתיבה: דפנה סידס-כהן

אישור: שמוליק חזקיה, ראש צוות

1. תמצית

- על-פי ההערכות, כ-2,000 איש מתושבי שדרות העתיקו את מגוריהם מחוץ לקו העימות בשנתיים האחרונות. מגמה זו נמשכת יומיום ולכן יש קושי לאמוד את המספר המדויק.
- העתקת המגורים מתקיימת ברובה בשדרות, זאת בהשוואה ליתר יישובי עוטף עזה, בהם משפחות בודדות העתיקו משם את מגוריהן.
- חלק מהתושבים שהעתיקו את מגוריהם מחוץ לקו העימות נאלצים להתמודד עם תשלומי המשכנתא במקביל לתשלומי שכר הדירה. סביר להניח, כי מעוטי היכולת שידם אינה משגת לשלם תשלום שכר-דירה בנוסף לתשלום המשכנתא, נותרו בשדרות מסיבה זו.
- יחד עם זאת, מבדיקה מול הבנקים עולה כי מספר המבקשים הקפאת תשלומי המשכנתא בקרב תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה מסתכם בעשרות בודדות בלבד.
- אין לבנק ישראל סמכות להורות לבנקים על הקפאת משכנתאות. בקשה להקפאת המשכנתא תאושר, אם בכלל, על-ידי הבנק המלווה בלבד.
- הן בבנק ישראל והן במשרד האוצר מאשרים את דברי הבנקים בדבר מדיניות של הבנה והליכה לקראת לקוחותיהם תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה, המבקשים את אישור הבנק להקפאת תשלומי המשכנתא.
- התוכנית לסיוע בשכר דירה של משרד השיכון אינה כוללת סיוע בגין מצב ביטחוני השורר כיום בשדרות וביישובי עוטף עזה. בנוסף לכך, תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה שבבעלותם דירה אינם זכאים לקבלת סיוע ממשרד השיכון.
- בתקציב המדינה לשנת 2008 לא מצוין תקציב ייעודי לסיוע לתושבי יישובי עוטף עזה בשכר הדירה. במידה וממשלת ישראל תחליט על תוכנית להרחבת סיוע זה, יהיה עליה למצוא מקורות תקציביים ליישומה.

2. מבוא

מסמך זה נכתב לבקשת הוועדה לפניות הציבור של הכנסת לקראת ישיבה שכותרתה "הקפאת משכנתאות לתושבי שדרות ויישובי עוטף עזה", שתתקיים ב-19 בפברואר 2008.

להערכת עיריית שדרות למעלה מ-10% מתוך 21,000 תושבי שדרות העתיקו את מגוריהם מחוץ לקו העימות נוכח המצב הביטחוני הקיים היום בשדרות וביישובי עוטף עזה. מאחר ומגמה זו נמשכת יומיום, אין באפשרות עיריית שדרות לאמוד את המספר המדויק של משפחות שהעתיקו את מגוריהן משדרות אל מחוץ לקו העימות. חלק מהמשפחות שבחרו להעתיק את מגוריהן משדרות מחשש לחייהן נאלצות להתמודד עם נטל כלכלי כבד של עמידה בתשלומי המשכנתא במקביל לתשלום שכר דירה עבור הדירה אליה העתיקה המשפחה את מגוריה, וכן עם אי יכולת למכור את הבית מאחר וסכום המשכנתא גבוה יותר מערך הבית כיום. לטענת ראש עיריית שדרות, מזה שנתיים לפחות שהוא מבקש מהממשלה למצוא פתרון לסוגיית המשכנתאות ועד היום הוא לא קיבל שום התייחסות מצד הממשלה.¹

מבירור המצב מול המועצות האזוריות של יישובי עוטף עזה עולה תמונה הפוכה, לפיה למעט משפחות בודדות שעזבו את היישובים, המועצות מתמודדות עם אתגר הפוך והוא מתן מענה לקליטת משפחות חדשות המבקשות להתגורר ביישוביהן. יש לציין כי תושביהן אינם מתכוונים להעתיק את מגוריהם מחוץ לקו העימות גם מסיבות אידיאולוגיות. ממועצה האזורית חוף אשקלון נמסר, כי אותן משפחות בודדות שעזבו, שבו אל ביתן כעבור מספר ימים.² למרות שעיקר הבעיה באה לידי ביטוי בקרב תושבי שדרות, מאחר והמצב הביטחוני חל על יישובי עוטף עזה כמו על שדרות, נושא המסמך מכוון לכלל תושבים אלו כאחד.

ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה את בקשת הממשלה להארכת תוקף הכרזה על מצב מיוחד בעורף בשדרות וביישובי עוטף עזה עד ליום 31 במרץ 2008. אין בהכרזה על מצב מיוחד בעורף כדי להשליך על תשלום עבור משכנתא או שכר דירה.³ ביולי ואוקטובר 2006 הונחו לדיון מוקדם על שולחן מליאת הכנסת הצעות חוק שעניינן הטבות כספיות ומסגרת אשראי גמישה בהתאם לכושר החוזר של תושבים ביישובים בהם הוכרז מצב מיוחד בעורף, שכאמור, הוכרז על שדרות ויישובי עוטף עזה.⁴ עמדת הלשכה המשפטית של הכנסת היתה כי הטבות כספיות ומסגרת אשראי גמישה בהתאם לכושר החוזר של תושבים ביישובים בהם הוכרז מצב מיוחד בעורף, ראוי שיוסדרו בהוראות נוהל בנקאי תקין של

¹ אלי מויאל, ראש עיריית שדרות, שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008.

² יאיר יפרח, ראש מועצה אזורית שדות נגב, שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008; חיים ילין, ראש מועצה אזורית אשכול, שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008; הדס בורשטיין, מנהלת מחלקת מוניציפאלית, מחשוב וגזברות, מועצה אזורית חוף אשקלון, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

³ עו"ד מירי פרנקל-שור, היועצת המשפטית לוועדת החוץ והביטחון, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

⁴ הצעת חוק הטבות ליישובים שהוכרזו בשטחם מצב מיוחד בעורף (תיקוני חקיקה), התשס"ז-2006 (פ/1631/17) של ח"כ סטס מיסז'ניקוב וקבוצת ח"כים והצעת חוק לתיקון פקודת הבנקאות (הוראות ניהול בנקאי תקין מיוחדות), התשס"ו-2006 (פ/1376/17) של ח"כ עמיחי אילון, יורי שטרן ז"ל, אסתרנה טרטרמן וקבוצת ח"כים.

המפקח על הבנקים בנק ישראל ולא בחקיקה ראשית.⁵ ראוי להדגיש, כי שתי הצעות חוק אלו אינן מדברות על הקפאת תשלומי משכנתא, אלא על הטבות כספיות כגון: הנחה בתשלומי הארנונה, קרן סיוע לעסקים קטנים, אי הכרזה על בעלי שיקים ללא כיסוי כ"מוגבלים" אלא לאחר 12 חודשים בלבד וכן מתן שיקול דעת לבנקים בדבר אישור חריגה מעבר למסגרת האשראי.⁶ באותם ימים חלה הרפורמה במסגרות האשראי, ויצאה הוראה של בנק ישראל לבנקים המאפשרת שיקול דעת של הבנקים בדבר חריגה עד 1,000 ש"ח בלבד ממסגרת האשראי. מכאן, שנושא הקפאת תשלומי משכנתא לא עלה בהקשר זה על הפרק.⁷

3. מעבר ליחידות דיור של חברת עמידר וחברת עמיגור

ההחלטה על שיכון משפחה באחת מיחידות הדיור של חברת עמידר ועמיגור מתקבלת על-ידי משרד השיכון ומשרד העלייה והקליטה. ההחלטה מתקבלת על-סמך קריטריונים, כגון: מצב כלכליות, מצב בריאותי, גודל המשפחה, משפחות עולים וכדומה. נכון להיום, אין בקריטריונים אלה הגדרה העונה על אישור שיכון משפחה בגין מצב ביטחוני כפי ששורר היום בשדרות וביישובי עוטף עזה. עיקר יחידות הדיור ביישובים שמחוץ לקו העימות הקרובים לשדרות וליישובי עוטף עזה נמצאות בידי חברת עמיגור. לדברי מנכ"ל החברה, 99% מיחידות הדיור ברחבי הארץ מאוכלסות וישנן כ-200 יחידות דיור בכל הארץ שאינן מאוכלסות, מתוכן כ-50 בשדרות עצמה. עד היום פנו לחברה 20 משפחות בלבד בבקשה להעתיק את מגורייהן לאחת מיחידות הדיור של החברה, אך מאחר ולא ענו על הקריטריונים המוגדרים היום, הוחלט במשרד השיכון שלא לאשר את בקשתן זו. בצעד חריג, החליט מנכ"ל "עמיגור" לאשר לזוג קשישים שביתם נפגע מנפילת קסאם, להתגורר באחת מיחידות הדיור שברשות החברה. להערכת מנכ"ל "עמיגור", במידה וישונו הקריטריונים באופן שיתאפשר לתושבי שדרות וסביבתה לעבור ליחידות דיור של "עמידר" או "עמיגור", מספר המשפחות שיבקשו להתגורר בהן יעלה משמעותית, באופן שלא יהיה ברשותם לענות על בקשות אלה, בשל מספר מבקשים גדול דיו הקיים כבר היום.⁸ הדברים עולים בקנה אחד עם דברי חברת עמידר, לפיהם כמעט ולא קיימות היום יחידות דיור פנויות של החברה ברחבי הארץ, אנשים ממתנינים שנים שבקשתם למגורים ביחידות אלו תאושרנה, ולכן אין לראות ביחידות דיור אלו פתרון לבעיית תושבי שדרות וסביבתה המבקשים להעתיק את מגוריהם.⁹ כאמור, מרבית יחידות הדיור ביישובים שמחוץ לקו העימות הקרובים לשדרות וליישובי עוטף עזה, מוחזקות על-ידי חברת עמיגור ולא על-ידי חברת עמידר, ואחוז התפוסה גבוה. נוכח מצב זה, פתרון להענקת מגורי תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה לא יכול להתקבל במסגרת שיכון התושבים ביחידות דיור של "עמידר" ו"עמיגור".

⁵ עו"ד שגית אפיק, יועצת משפטית לוועדת הכספים של הכנסת, שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008.

⁶ עו"ד אלי בכר, יחידת ייעוץ וחקיקה, בנק ישראל, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

⁷ הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרות בנושא מסגרות האשראי, הוראה מס' 325, בנק ישראל 1 ביולי 2006; הודעה לעיתונות בנושא "תיקון ההוראה בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב", מחלקת דוברות והסברה כלכלית, בנק ישראל, 17 בדצמבר 2006.

⁸ יובל פרנקל, מנכ"ל חברת "עמיגור", שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008.

⁹ אתי זיו, דוברת חברת "עמידר", שיחת טלפון, 13 בפברואר 2008.

4. פעילות מוסדות הממשלה

בנק ישראל

לדברי בנק ישראל "על-פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, לא מוטלת על בנק חובה לתת שירותים הכרוכים במתן אשראי. ככלל, לווה שקיבל הלוואה מבנק, מחויב להשיבה בהתאם לתנאים שקבועים בחוזה שבינו לבין הבנק, גם אם מצבו השתנה לרעה, מסיבה כזו או אחרת. **בנסיבות אלה אין בסמכותו של המפקח על הבנקים להורות לבנקים להימנע מלגבות הלוואות שניטלו מהם או להקפיא את התשלומים בגינן**".¹⁰

בנוסף לכך, עמדת בנק ישראל היא שאין הצדקה להטיל על הבנקים למשכנתאות את החובה לשאת בנטל הכלכלי שנוצר כתוצאה מהמצב הקשה שאליו נקלעו לווים תושבי שדות ויישובי עוטף עזה, וכי על המדינה לשאת בנטל זה ולסייע להם גם בתחום פירעון המשכנתאות, ככל שהיא מוצאת לנכון. מעבר לכך, אין בסמכות המפקח על הבנקים להורות לבנקים להימנע מלגבות הלוואות שניטלו מהם או להקפיא את תשלומיהן.¹¹

משרד האוצר

חוזר בדבר מתן הקלות בפירעון תשלומי המשכנתא – חוזר בדבר הקלות בפירעון תשלומי המשכנתא חל מיום 16 בינואר 2008 עד 29 בפברואר 2008.¹² יש צורך בהארכת חוזר זה. הערכת משרד האוצר כי תוקפו יוארך בשבוע הבא בשיתוף עם הבנקים. בחוזר נתבקשו הבנקים למשכנתאות לאפשר הקלות בפירעון תשלומי המשכנתא עקב המצב הביטחוני ללווים תושבי הצפון ויישובי עוטף עזה.¹³

ועדה בין-משרדית להקלה על תשלומי המשכנתאות - בנוסף לחוזר זה, קיימת ועדה בין-משרדית להקלה במשכנתאות המשותפת למשרד האוצר ולמשרד השיכון. לוועדה זו זכאי לפנות כל בעל הלוואה תקציבית¹⁴ במשכנתא, ובכלל זה גם תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה. אין בידי משרד האוצר נתונים בדבר מספר הבקשות שהופנו עד כה בעניין תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה לוועדה הבין-משרדית. לשם כך, על משרד האוצר לאסוף את הנתונים מהבנקים למשכנתאות, שהם הגורם המפנה את הבקשה לוועדה הבין-משרדית.¹⁵

הסמכת הבנקים בדבר הקלות בהלוואות תקציביות – הלוואת המשכנתא לעיתים מורכבת הן מכספי הבנק והן מכספי מדינת ישראל. לפני מספר שבועות ניתנה על-ידי משרד האוצר סמכות לבנקים למשכנתאות, להחיל הקלה עליה החליט הבנק על חלקו בהלוואת המשכנתא גם על חלק ההלוואה התקציבית שמטעם המדינה. החלטה זו נועדה לחסוך הליכים בירוקראטיים הן מהבנקים והן

¹⁰ עוודת פרץ, הממונה על פניות הציבור, בנק ישראל, מכתב, 17 בפברואר 2008.

¹¹ שם.

¹² חוזר סגן בכיר לחשב הכללי, אבי גבאי: הקלות בהלוואות לתושבי הצפון ו"עוטף עזה", 16 בינואר 2008.

¹³ אבי גבאי, סגן בכיר לחשב הכללי, משרד האוצר, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

¹⁴ הכוונה לכספי הזכאות שניתנו מטעם המדינה בעת קבלת הלוואה למשכנתא.

¹⁵ ערן גיל, רו"ח, מנהל תחום כלכלי חברתי, משרד האוצר, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

מהלקוחות שנקלעו לקשיים כלכליים. ההחלטה מתקבלת בפעם השלישית הן עבור תושבי הצפון, תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה. תוקף ההחלטה כחודשיים בכל פעם, גם בזו האחרונה.¹⁶

תוכנית הלוואות או פיצוי לתושבי שדרות ויישובי עוטף עזה למטרות מגורים – בעבר, ממשלת ישראל לא העניקה סיוע כספי לתושבים בגין העתקת מגוריהם מחוץ לקו עימות. משרד האוצר מעריך כי העלות התקציבית לסיוע בשכר דירה לכלל בתי האב בשדרות ויישובי עוטף עזה נאמדת בין 80 ל-100 מיליון ש"ח בשנה (על מרכיבי חישוב העלות ר' הערת שוליים).¹⁷ חשוב להדגיש, כי אין בסיוע זה תחליף לתשלום שכר הדירה במקום אותם תושבים, אלא **מתן סיוע משלים בלבד** בהתאם לקריטריונים אישיים המשתנים ממשפחה למשפחה, כגון: משפחה חד-הורית, נפגעי אסון צ'רנוביל, עולים חדשים וכדומה. הסיוע הכספי שונה בקריטריון אחד למשנהו. אין בתקציב המדינה לשנת 2008 מקור תקציבי למימון הרחבת הסיוע הקיים היום על-ידי משרד השיכון עבור שכר-דירה. **במידה והממשלה תחליט על תוכנית להרחבת סיוע זה, יהיה עליה למצוא מקורות תקציביים ליישומה.**¹⁸

משרד השיכון

במענה לפניית עמותת "ידיד"¹⁹ למשרד השיכון בנושא, נמסר כי **עמדת המשרד שאין מקום להנחיה גורפת וכוללת להקפאת תשלומי המשכנתא לתושבי שדרות ויישובי עוטף עזה**, וכי אין מקום לצעד שכזה עבור משפחות שמצבן הכלכלי לא נפגע עקב המצב הביטחוני. באשר לאלו שמצבם הכלכלי כן נפגע עקב המצב הביטחוני, בקשותיהן עולות לבחינת ועדה בין-משרדית.²⁰ בנוסף לכך, לא ניתן לסייע בשכר דירה למי שבבעלותו דירה, ובכלל זה גם תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה. עמדת משרד השיכון היא שטרם הכרזה על פינוי שדרות ויישובי עוטף עזה, אין מקום לסיוע בפועל לפינוי האזור.²¹

משרד ראש הממשלה

לדברי משרד ראש הממשלה "נושא הסיוע בשכר דירה לתושבי שדרות נמצא בטיפול משרד השיכון והוא הגורם המוסמך להגיב בעניין זה בשם הממשלה".²²

¹⁶ ש.ם.

¹⁷ אומדן זה חושב בהנחה שכלל בתי האב בשדרות ביישובי עוטף עזה (בין 10,000 ל-13,000 בתי אב) יממשו את הסיוע שנאמד ב-650 ש"ח בממוצע לאדם. אומדן זה מהווה אומדן המרחיב בהרבה את היקף הסיוע שהיה ניתן במסגרת זו, לו היה מתאפשר.

¹⁸ יעל מבורך, רפרנטית שיכון ובינוי, אגף התקציבים, משרד האוצר, מכתב, 14 בפברואר 2008.

¹⁹ **עמותת "ידיד"** היא עמותה המקדמת נושאים חברתיים ופועלת במישור האישי והקהילתי בקרב שכבות חלשות באוכלוסייה ועולים חדשים. לעמותה 13 מרכזי פעילות מצפון הארץ ועד דרומה. מתוך אתר העמותה: http://www.yedid.org.il/pages.asp?page_id=5&cat_id=1

²⁰ ישראל שוורץ, סמנכ"ל בכיר לאכלוס, משרד השיכון, מכתב למר רן מלמד, סמנכ"ל עמותת "ידיד", 8 בינואר 2008.

²¹ ישראל שוורץ, סמנכ"ל בכיר לאכלוס, משרד השיכון, מכתב, 17 בפברואר 2008.

²² תגובת משרד ראש הממשלה מטעם מנכ"ל המשרד, מכתב, 19 בפברואר 2008.

5. מדיניות הבנקים למשכנתאות

"על-סמך אי פניות מתושבי שדרות ויישובי עוטף עזה בבקשת סיוע מבנק ישראל להקפאת המשכנתאות", הערכת בנק ישראל כי תושבים אלו מקבלים את הסיוע הנדרש באופן ישיר מהבנקים מהם התקבלה הלוואת המשכנתא, ולכן לא נחוצה התערבותו של בנק ישראל.²³ להערכה זו שותפים גם במשרד האוצר.²⁴ להלן בדיקת אי-עמידה בתשלומי המשכנתא של תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה מול הבנקים ומדיניותם בנושא:

בנק ירושלים – מבנק ירושלים נמסר כי נוכחות הבנק באזורים אלו דלה. ישנם 30 בעלי משכנתאות מיישובים אלה בלבד בסכום כולל של 6 מיליון ש"ח, מתוכם 12 תושבי שדרות. עוד נמסר, כי מדיניות הבנק להטיב בתשלומים ולבוא לקראת הלקוח במידה ונקלע לקשיים כלכליים ללא קשר למצב הביטחוני. באותה מידה של הבנה יטופל לקוח משדרות ומיישובי עוטף עזה אשר יבקש הקפאת משכנתא או הסדר אחר מול הבנק עקב מצב כלכלי קשה הנגרם כתוצאה מהמצב הביטחוני. כאשר מדובר בהלוואות שנלקחו מכספי הבנק, מדיניות הבנק לבוא לקראת הלקוח במידה וקיימת בקשה להקפאת משכנתא או בקשה לפתרון אחר.²⁵

בנק לאומי למשכנתאות – מאות בודדות מתושבי שדרות ויישובי עוטף עזה הם בעלי משכנתאות בבנק לאומי למשכנתאות. בנק לאומי יזם פרסום ללקוחותיו תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה, בו הוצעה להם הקפאת המשכנתא למשך 4 חודשים. מתוך מאות בודדות אלו, בוצעו 23 הקפאות משכנתא לתושבי שדרות ויישובי עוטף עזה אשר פנו לבנק בבקשה זו. אותה אפשרות של הקפאת המשכנתא הועמדה לרשות תושבי צפון הארץ בזמן מלחמת לבנון השנייה.²⁶

בנק דיסקונט למשכנתאות – נכון ליום 17/2/2008 ישנם כ-200 בעלי משכנתאות שכתובתם בשדרות בלבד, מתוכם קיימים 26 לווי המפגרים בתשלומי המשכנתא, ב-16 מהמקרים מדובר בסכומים נמוכים יחסית. שניים מתוכם נמצאים בהסדר עם הבנק ועניינם של שניים/שלושה נוספים נמצא בדיון בוועדה הבין-משרדית לבחינת הקלה בתשלום המשכנתאות. נגד 10 לקוחות מתוך אותם 26 מתנהלות תביעות משפטיות שמרביתן נפתחו לפני כ-5-6 שנים ולא בתקופה האחרונה. לדברי הבנק "לא זכורות לבנק בקשות להקפאת תשלומי המשכנתא שהוגשו במהלך השנה האחרונה".²⁷ במידה ויתקבלו בקשות להקפאת תשלומי המשכנתא, נמסר מבנק דיסקונט למשכנתאות כי בקשות אלו ייבחנו בחיוב.²⁸

הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות²⁹ – 426 מתושבי שדרות ויישובי עוטף עזה הם בעלי משכנתא בבנק הבינלאומי הראשון. יתרת הלוואותיהם מסתכמת בכ-46.7 מיליון ש"ח. מתוך מספר בעלי המשכנתאות שבבנק, 45 לווי נמצאו בפיגור בתשלום המשכנתא. לפי נתוני מחשב הבנק, אין כיום

²³ עודדה פרץ, הממונה על פניות הציבור, בנק ישראל, מכתב, 17 בפברואר 2008.

²⁴ רו"ח ערן גיל, מנהל תחום כלכלי חברתי, משרד האוצר, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

²⁵ מיכאל בן-ישי, מנהל החטיבה הקמעונאית, בנק ירושלים, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

²⁶ יובל גביש, מנכ"ל בנק לאומי למשכנתאות, מכתב, 18 בפברואר 2008.

²⁷ לדברי עוזרת המנכ"לית לבנק דיסקונט למשכנתאות, לא התאפשר להפיק באופן ממוחשב את הנתונים בדבר בקשות להקפאת תשלומים והקפאות בפועל.

²⁸ אתי לנגרמן, מנכ"לית בנק דיסקונט למשכנתאות, מכתב, 18 בפברואר 2008.

²⁹ הבנק הבינלאומי למשכנתאות מוזג עם בנק העצמאות למשכנתאות, והנתונים מתייחסים לשניהם יחדיו.

טיפול בבקשה להקלה בתשלומים מתושבי היישובים שבעוטף עזה. מדיניות הבנק במקרה של בקשה להקלה בתשלומים, לבחון באופן פרטני כיצד ניתן לסייע לבקשת הלווה בהתאם לצרכיו וליכולותיו.³⁰

בנק מזרחי טפחות – גורמים בבנק אינם מבחינים במגמת גידול במספר הבקשות להקפאת משכנתאות. בקשות אלו בודדות בלבד והבנק נענה בחיוב לבקשות אלו עד כה. מדיניות הבנק לגלות רגישות למצבם של תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה, תוך בחינה חיובית של כל בקשה להקפאת תשלומי המשכנתא. לבקשת הבנק, הנתונים בדבר מספר בעלי המשכנתאות שבין לקוחותיו ומספר ההלוואות שבפיגור מתוכן חסויים.³¹

בנק הפועלים למשכנתאות – לבקשת הבנק, נתונים בדבר מספר בעלי המשכנתאות מקרב תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה, מספר הפיגורים בתשלומי המשכנתא מתוכם וכן מספר מבקשי הקפאה בתשלומי המשכנתא, חסויים.³² עד לסגירת המסמך, לא נמסרה מדיניות הבנק בדבר הקפאת תשלומי משכנתא לתושבי שדרות ויישובי עוטף עזה עקב המצב הביטחוני.

³⁰ יצחק וייגרטן, מנהל מדור מיכון במחלקת משכנתאות, הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות, דואר-אלקטרוני, 18 בפברואר 2008.

³¹ דרור פלדמן, מנהל מטה המשכנתאות, חטיבה קמעונאית, בנק מזרחי טפחות, מכתב, 17 בפברואר 2008 ושיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

³² קרן בורנשטיין, אגף רגולציה, בנק הפועלים למשכנתאות, דואר-אלקטרוני, 18 בפברואר 2008.

מקורות

חקיקה

1. הצעת חוק הטבות ליישובים שהוכרזו בשטחם מצב מיוחד בעורף (תיקוני חקיקה), התשס"ז-2006 (פ/1631/17) של ח"כ סטס מיסז'ניקוב וקבוצת ח"כים.
2. הצעת חוק לתיקון פקודת הבנקאות (הוראות ניהול בנקאי תקין מיוחדות), התשס"ו-2006 (פ/1376/17) של ח"כ עמיחי אילון, יורי שטרן ז"ל, אסתר רינה טרטרמן וקבוצת ח"כים.

מסמכי ממשלה

1. הודעה לעיתונות בנושא "תיקון ההוראה בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב", מחלקת דוברות והסברה כלכלית, בנק ישראל, 17 בדצמבר 2006.
2. הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרות בנושא מסגרות האשראי, הוראה מס' 325, בנק ישראל 1 ביולי 2006.
3. חוזר סגן בכיר לחשב הכללי, אבי גבאי: הקלות בהלוואות לתושבי הצפון ו"עוטף עזה", 16 בינואר 2008.

שיחות טלפון

1. שגית אפיק, עו"ד, היועצת המשפטית לוועדת הכספים של הכנסת, שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008.
2. הדס בורשטיין, מנהלת מחלקת מוניציפאלית, מחשוב וגזברות, מועצה אזורית חוף אשקלון, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.
3. אמיר בכר, עו"ד, היחידה ליעוץ וחקיקה, בנק ישראל, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.
4. מיכאל בן-ישי, מנהל החטיבה הקמעונאית, בנק ירושלים, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.
5. אבי גבאי, סגן בכיר לחשב הכללי, משרד האוצר, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.
6. ערן גיל, רו"ח, מנהל תחום כלכלי חברתי, משרד האוצר, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.
7. אתי זיו, דוברת חברת "עמידר", שיחת טלפון, 13 בפברואר 2008.
8. חיים ילון, ראש מועצה אזורית אשכול, שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008.
9. יאיר יפרח, ראש מועצה אזורית שדות נגב, שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008.
10. אלי מויאל, ראש עיריית שדרות, שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008.
11. דרור פלדמן, מנהל מטה המשכנתאות, חטיבה קמעונאית, בנק מזרחי טפחות, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.
12. יובל פרנקל, מנכ"ל חברת "עמיגור", שיחת טלפון, 14 בפברואר 2008.

13. מירי פרנקל-שור, עו"ד, היועצת המשפטית לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

14. אורי שוהם, עוזר יועצת ראש הממשלה לקשר עם הכנסת, שיחת טלפון, 17 בפברואר 2008.

15. תגובת משרד ראש הממשלה מטעם מנכ"ל המשרד, מכתב, 19 בפברואר 2008.

מכתבים ודואר-אלקטרוני

1. יובל גביש, מנכ"ל בנק לאומי למשכנתאות בע"מ, מכתב, 18 בפברואר 2008.

2. קרן בורנשטיין, אגף רגולציה, בנק הפועלים למשכנתאות, דואר-אלקטרוני, 18 בפברואר 2008.

3. יצחק ויינגרטן, מנהל מדור מיכון במחלקת משכנתאות, הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות, דואר-אלקטרוני, 18 בפברואר 2008.

4. אתי לנגרמן, מנכ"לית, בנק דיסקונט למשכנתאות, מכתב, 18 בפברואר 2008.

5. יעל מבורך, רפרנטית שיכון ובינוי, אגף התקציבים, משרד האוצר, מכתב, 14 בפברואר 2008.

6. דרור פלדמן, מנהל מטה המשכנתאות, חטיבה קמעונאית, בנק מזרחי טפחות, מכתב, 17 בפברואר 2008.

7. עודדה פרץ, עו"ד, הממונה על פניות הציבור, בנק ישראל, מכתב, 17 בפברואר 2008.

8. ישראל שוורץ, סמנכ"ל בכיר לאכלוס, משרד השיכון, מכתב למר רן מלמד, סמנכ"ל עמותת "ידיד", 8 בינואר 2008.

9. ישראל שוורץ, סמנכ"ל בכיר לאכלוס, משרד השיכון, מכתב, 17 בפברואר 2008.

אתרי אינטרנט

1. אתר עמותת "ידיד": http://www.yedid.org.il/pages.asp?page_id=5&cat_id=1, תאריך כניסה: 17 בפברואר 2008.